

Universitätsbibliothek Wuppertal

Ivstiniani Avgvsti Historia

Procopius <Caesariensis>

Lugduni, 1594

Gnomologia Procopagathiana

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-147](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-147)

GNOMOLOGIA
PROCOPAGATHIANA,

id est,

SENTENTIÆ EX PRO-
copio, Agathia & Iornande, hoc tomo
comprehensis collectæ, & ordine Al-
phabeti digestæ.

A

Aduersitas.

ORTVNA aduersa nullo studio
corrigi potest: malis autem ex cul-
pa prouenientibus voluntas faci-
le medetur. *Procop. de bello Pers.*
lib. 1.

Adulatores.

Id vsu euenire solet, vt qui ad omnes accedunt,
& res miras atque adeo fortè absurdiores intenti-
hiantesque audiunt, haud difficulter per eum fal-
lantur qui & sua iactare sic solitus, & ad gratiam a-
liena perinde ingentia explicare, quum minus intel-
ligitur qualisnam sit, qui vel suas vel alienas laudes
canat, & quis ille sit qui laudatur, vel cuius rei gra-
tia lauderetur. *Agath. lib. 2.*

Aedificia.

Ad vrbium ornamenta, & aedificia, quæ antea nul-
la fuissent, construere, sapientum fermè virorum
inuentio fuit, & ciuilitate viuere percallitium: quæ
verò ad pulchritudinem extant delere, insipientium
proculdubio est, & quos minime pudeat in
sua malignioris naturæ argumentum monumen-
ta posteritati relinquere. *Procop. de bello Goth. lib. 3.*

GNOMOLOGIA.

Ambitio.

Constat id longè esse præstantius, sua ut quisque securè possideat, quàm dum aliena nimium appetit, vel de necessariis admodum rebus periclitetur. *Proc. de bello Goth. lib. 2.*

Ambitiosi.

Homines qui temerè cuiquàm rei idcirco incumbunt, ut vitam deinceps per delicias ducant, haudquaquam animos sistere possunt: sed maiora quædã operiuntur ac bene sperando continenter & tandem procedunt, quoad usque tandem vel ea priuentur felicitate quam consecuti antea fuerant. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Amici incerti.

Qui præsentia interuertere habent in animo, in amicos vehementer causas excitant. quibus enim amicitia ius minimè placet, leues & nullius momenti occasiones commentari conantur. *Idem, de bello Pers. lib. 2.*

Amicus.

Haud aliter amicus discerni ab hoste potest, nisi ex incidentium rerum euentu, & utrum rectè an aliter animo sit affectus. *Agath. lib. 4.*

Appetitio.

Facile omnes appetunt quæ pro utilitate tentantur. *Iorn. de reb. Geticis.*

Arma iniusta.

Fieri non potest, ut qui vel iniuriam fecerit, vel vim forè intulerit, in certaminibus ipsis probè se gerat; quandoquidem pro singulorum vitæ conditione regitur & belli fortuna. *Pr. de bello Goth. lib. 3.*

Audaces.

Audaciores sunt semper qui inferunt bellum. *Iorn. de reb. Getic.*

Audacia.

Insulsa audacia in exitium ducit: prudens verò cunctatio

GNOMOLOGIA.

cunctatio seruare satis est apta. *Procop. de bello Pers. lib. 2.*

Qui de omnibus decertat, vitę finem simul cum malis omnibus in exitu belli commemorat. *Idem, de bello Vandil. lib. 2.*

A fortitudine se cernitur audacia: harum altera cuiusque accesserit, dedecus ac discrimen inducit: altera, virtutis opinionem. *Idem de bello Goth. lib. 1.*

B.

Bella.

Non omnia est operę pretium credere fortunę, neque bella putare cuncta bene succedere, quum nihil omnino inter res humanas, præterquam hominis propositum, calamitate careat. Cuncta enim sibi prospera futura pollicentes, spes non ex voto postea succedens, magis exulcerat. *Idem, de bello Pers. lib. 1.*

Non magis corporis robore quã consilio & prudentia bella geruntur. *Agath. lib. 2.*

Bella ciuilia.

Vbi magni esse videntur, & nõ impares aut du-bij potentatus, ibidem & necessarium est omnino & multis de causis, vt animi fiant inflatiores, honorumque & primatus cupiditates, aliique infirmitati affectus animorum, vt perturbationis ita & seditionum plenissimi suboriantur. *Agath. lib. 1.*

Bellorum cause.

Deum esse præliorum & cædium ducem non conuenit. eum namque qui & summę sit bonitatis, & malorum abactor, homicidam esse, & præliis delectari, nec affirmanti quidem fidem sim præbiturus. Sed in cupiditates & iniusticias animi hominum sponte labuntur, discordiis que & perturbationibus omnia complēt. Hinc nimirum perniciēs affatim occurrit, nationesque diripit mortalium,

GNOMOLOGIA.

& mortes infinitæ exoriuntur. *Idem, eod. lib.*

Bellator.

Nihil forti suavius, quam vindictam manu querere. *Iorn. de reb. Getic.*

Bellum.

Bellum & regnum omnium inter homines maxima esse palam est. *Proc. de bello Pers. lib. 1.*

Bellum præter cætera, sana ac diligenti consultatione administratum, feliciter succedere solet. *Idem, lib. 2.*

Neque hominum multitudine, neque arborum proceritate, sed animorum virtute rem bellicam metiri ac expendere fas est. *Idem, de bello Vandal. lib. 2.*

Non pro hostium voluntate bella gerere homines consueverunt, sed sua quisque lege disponit, quæ optima facta illi sunt visa. *Idem, de bello Goth. lib. 1.*

Bellum non temeraria solet celeritate geri, sed optime consulendo ac providendo temporum momenta metimur. *Idem, lib. 2.*

Rei bellicæ ars ipsa deposcit, ut qui militum numero præstat, ex aperto & interdium gerat bellum. *lib. 3.*

Bellum iniustum.

Hominum multitudo non ex lege, sed per iniustitiam & scelus congregata strenue quicquam in bello agere non potest, quum nullo modo virtus cum iniquitate congruere aut convenire valeat: verum a nefariis abstitens eos secundum ordinem rei militaris aut disciplinam agere non finit. *Idem, de bello Vandal. lib. 2.*

Bellum profusum incertum.

Belli fortuna non in tuto semper consistit: nam & multos spes ea sefellit, quod ad se esset victoria peruentura: & qui rem male gessisse plerumque sunt visi, superasse ex insperato hostem postea contigit. *Idem de bello Goth. lib. 2.*

Plerique

GNOMOLOGIA:

Plerique dum belli euentum operiuntur, elusi sunt demum in rebus maximis. *Idem, lib. 1.*

In incerto positus est belli euentus: nec mortaliū quispiam fortunę prænosse queat sententiam. *Idem, lib. 2.*

Belli vicissitudines.

Quis ignorat belli vicissitudines non certa necessitate accidere, nec eos qui nunc fortè falluntur eandem semper fortiri fortunam? sed aliter longè, vt pleraque euenire. siquidem compertum est ad victos sæpe redire victoriam, & calamitosos plerumque à fortuna iuari. *Agath. lib. 3.*

Beneficentia.

Officium tēpore præstitutum ingratorū nomen mutare consuevit. *Proc. de bello Vandal. lib. 2.*

Beneficij.

Qui amicos beneficiis afficere conituntur, nullo pacto sunt per hos inculandi, vel si per ea quæ nonnunquam iniucunda forsitran sunt, his gratiam facere videantur. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Beneficium.

Par est vt qui priores beneficia contulere, vel gratiam parem vt referant, benefactorum vicissitudinem. *Idem, lib. 2.*

C.

Calamitas.

Propria cuique & sua calamitas, si nondum vniuersa gente deperdita sit occursum, apud sanæ mentis homines haudquaquam consolatione priuatur. *Idem, lib. 1.*

Calumnia.

Pro salute deliberantē simul & consiliū dantem minime fas est calūniā timere. *Idē de bello Vād. lib. 1.*

Clementia.

Præteritorū poenitentia his qui errauerunt clementes reddere solet iniuriam passos. *Idem, lib. 2.*

GNOMOLOGIA.

Commeatus.

Ea vos subeat cogitatio velim, maximum in bello momentum bellique apparatus commeatus copiam esse: nam qui necessariis ad vitam rebus indigent, ut ab hoste vincatur necesse est. Non enim famas ipsa sat nouit cum virtute cohabitare, quam esurire & strenuè agere humana natura nil ferat. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Consilium.

Negotium consilio præuenire oportet: decidentem vero post factum pœnitere, stultissimum. *Idem, de bello Vandil. lib. 1.*

Constantia.

Quæcunque infausta fortuna tulit, generosè ferres, omnia reputando quæ homini necessaria contingere possunt. Si autem illa, mala hæc aliquo modo tibi compensare parata est, id suscipere omnino dedignaberis? an non similiter a fortuna mala nobis atque bona computanda? *Idem, lib. 2.*

Rebus prosperè succedentibus, maioris dementiæ fuerit præcognita velle iterato perdiscere: rebus verò aduersa fortuna delatis, inutile duxerim non protinus se casibus coaptare. Est namque firmitas, omnis in his iudicanda quæ ratione nitatur, præsentibus verò insistere haudquaquã semper est laudabile, nisi accedat cum rebus ipsis & sapientia. Quum autem illud contigerit, ea ut nos contemnamus, quæ opus est meminisse, & minus decentibus inhæredum ducamus, qui ad priora accesserit & semel contèpta, magis est inculandus, quam qui se ad alia transferat. *Agath. lib. 3.*

Consultatio.

Sæper præcedere consuevit consultatio, obscuraq; & ambigua opportunè castigat: vbi verò mox consultando, quid sit agendum apertè dignoscitur, tunc demum est necesse ut adsit, & consequi velle, & pero-

GNO MOLOGIA.

& peroptare, quæ placita sunt. *Agath. lib. 3.*

Coniunctio.

Non in omnes iactantia uti oportet, neque proximis probris, nullo modo ad rem pertinentibus, semper incesse. *Proc. de bello Pers. lib. 1.*

Crimina.

Criminum magnitudo misericordiã ab his admittit qui iniuria sunt affecti. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Cunctatio.

Prudens cunctatio seruire satis est apta. *Idem, de bello Pers. lib. 2.*

Rerum gestarum maximæ, non temporis celeritate, sed bonis consiliis dirigi rectius solent: plerumque enim sua dilatio, cum se demum oportune obtulerit: utilitatis plurimum adfert: studium verò & nimia properatio, ubi nec decenti nec suo tempore proferuntur, multis rei conficiendæ spem intercidit, facilius quippe imparata aliqua multitudo viribus, oppugnata hostilibus vincitur, quam qui cum minoribus copiis, sed alioquin quam bene instructis in certamen se conferunt. *Idem, de bello Goth. lib. 1.*

Quibus salutis spem fortè allatura est mora, vercordiæ proculdubio arguentur, si anticipando periclitandóque rerum summam in discrimen deduxerint: hi verò quibus cunctando & prolatando difficilius certamen efficitur, si plusculum id ad breue extraxerint, huius nimirum moræ potius sint iudicandi, quam acceleratæ ac subitæ petulantix. *Idem lib. 2.*

D.

Decretum Dei.

Ea quæ Deus decrevit, nullatenus prohiberi possunt. *Proc. de bello Vandil. lib. 1.*

Delictum.

Nil prorsus delinquere, nec humanum esse equi-

GNOMOLOGIA.

dem reor, sed præter mortalium ipsorum naturam.
Idem, de bello Goth. lib. 3.

Delicta corrigere Imperatorem admodum decet. *Eod. lib.*

Desperabundi.

Non procul esse ab optimis & modestissimis moribus hi videntur, qui paulò ante, etsi sæpe ac multum prosperis fuere fortunæ casibus communiti, vbi paululum deliquere, prorsus animis concidūt: quod sanè nihil aliud præfert, quàm dedignari ac planè negare se homines esse. nã nullo tẽpore quempia falli, diuinitatis est propriũ. *Idem, eod. lib.*

Desperatio.

Qui de salute cogitur desperare, nec opere quidem, nec verbis decorum seruare de cætero poterit. *Idem, eod. lib.*

Deus.

Amat Deus non quidẽ astutos, aut aliquid domi machinantes, sed extrema in angustia constitutos, modo non sint improbi. *Idem, de bello Vãd. lib. x.*

Deus in auxilium iusta petẽtibus semper adesse solet. *Eodem lib.*

Deus supplicum contemptores odisse solet. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Deum nullius iniustus sentiet adiutorem. *Idem, de bello Vãd. lib. 1.*

Quando Deus malè quid vt eueniat homini decreuit, consilium ac mentem imprimis ei aufert. *Idem, ibid.*

Sine vllò delectu, vel temere Deus humano generi, vel priuatæ cuiquam rationi ferre præsidium non consuevit: sed his quàm maximè fauet, apud quos æquitatis ratio habetur: & illi haudquaquam difficile est ad alios bona transferre, vt qui rerum omnium habeat potestatem. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Ea quæ

GNOMOLOGIA.

Ea quæ rerum naturam excedunt, non humana virtuti, sed Deo sunt adscribenda. *Idem, de bello Goth. lib. 1.*

Fas dicere non est quædam à Deo sine ratione procedere. *Idem, de bello Pers. lib. 2.*

Disciplina.

Omnis disciplinæ ratio exercitatione augetur, otio verò debilitatur. *Idem, de bello Vandil. lib. 1.*

Dissentientes.

Qui varia sentiunt versari non possunt simul, & sanè nec timore intercedente nec beneficio, diu fides in his stabilis manet, ni forte eadem & rectius senserint. *Agath. lib. 3.*

Dissidium.

Adeo dissidium perniciofa res est, vt diuisi corruant, qui adunati cæteros omnes viribus terribant. *Iorn. de reb. Getic.*

Doctrina Studium.

Verborum, quæ ad felicitatem traducunt, nulla esse mortalibus satietas debet: vel si quos fortè inscitia opprimat rationis, quãdoquidem eorum quæ probè dicuntur beneficia nullo modo sunt aspernanda. *Procop. de bello Goth. lib. 3.*

Dolor.

Vehemens dolor in consilium peruersum hominem trahere aptus est. *Idem, de bello Vand. lib. 2.*

Doloris vehementis acerbitas & robur & vires omnes absumit, vt ne præfenti audacia rebusq; paratis vt permittat. *Eod. lib.*

Duces belli.

Qui summæ rerum præficiuntur, vt se gesserint, vel ignominiam vel laudem perpetuò referunt. *Proc. de bello Goth. lib. 1.*

Decet vtriusque exercitus duces propria gloria subditorum salutè ducere potiorè, quæ ve æqua & vtilia sunt non sibi solum deligere, sed hostibus,

GNOMOLOGIA.

vel utcumque infensus, & hac via præsentis difficultates dissoluere: nam quæ mediocria sunt concupiscere, quascunque demit molestias: contendendo verò & dissidendo, nihil peragi potest quod deceat. *Idem, lib. 2.*

Dux belli.

Dux optimus profectò ille putandus, qui ex bello pacem disponere sit aptus. *Idem, de bello Pers. lib. 1.*

E.

Ebrietas.

Si quis Barbarus proximum per ebrietatem occiderit, ac venia propterea postulata se crimine solutù duxerit, peccata licentia longe peiora fuerint. Neque enim vlla ratione fas ebrium esse, multò minus in exercitu fas militi proximos ob id interficere. Ipsa enim temulentia, vel cæde non consequente, pœna est digna: quanto magis si cædes consequatur, multòque item magis in proximum quam in alienum. *Idem, de bello Vandil. lib. 1.*

Eloquentia.

Est eloquentia ipsa res quædam difficilis oppugnato, quippe quæ vniuersas mortales & capere & perterrefacere queat, eos præcipuè qui nondum fuerint quid de se oratio valeat, periclitati. Sed non omnino prudenti hæc animo, & ex rerum pendenti iudicio non peruincibilis est. *Agath. lib. 3.*

Exercituum clades.

Vniuersos imperatoris exercitus vnum corpus esse existimato: quos si fortè vt hominis membra non vnum sentire contigerit, sed seorsum ab inuicèmq; disinctos gerere aliquid velle, ducibus proculdubio relinquetur, vt eorum quæ deceant quum nihil egerint, vtrique simul dispereant. *Proc. de bello Goth. lib. 2.*

Exilium.

GNOMOLOGIA.

Exilium.

Illi qui semel imperauerit, exilium nequaquam tolerabile. *Idem, de bello Pers. lib. 1.*

Expediitio bellica.

Felix procinctus, auxiliantium suauē collegiū habere, & solatia illorum, quibus delectat etiam ipsa simul subire discrimina. *Iornand. de reb. Getic.*

F.

Fames.

Vbi fames comparer, cum cæterorum malorum obliuione homines inuadit, & propter mortē hanc ex se prodeuntem quoduis aliud mortis genus voluptati ut sit mortalibus facit. *Procop. de bello Goth. li. 2.*

Fata.

Morituros & in otio fata præcipitant. *Iornand. de reb. Getic.*

Felicitas.

Non procul à veritate antiquum puto prouerbiū, Quod non pura Deus bona, sed malis semper aliquibus admixta præbet hominibus: neque risum sine fletu habemus: resque secundas semper calamitas quædam subsequitur, ac voluptatem tristitia comitatur: denique legitima sinceræque quædoque felicitate frui nusquam darur. *Procop. de bello Pers. lib. 2.*

Fletus.

Non oportet eos, qui iniuste pereunt flere. *Idem, de bello Pers. lib. 1.*

Fœdera.

Par est ut qui pro ineunda societate ad proximos veniunt, imprimis edoceant iustiora quædam se deprecarum venisse, & futuris ut sociis, ita & sibi percommoda, & ut in eam sententiam verba mox faciant. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Fœderati.

Qui recens in amicitiam venerint, non infortu-

GNOMOLOGIA.

nio, sed beneficiis decenter affecti, seruare fidem confueuerunt. *Idem, de bello Goth. lib. 1.*

Fortes.

Pauci virtute instructi maximas queunt hostiū copias profigare. *Idem, eod. lib.*

Fortitudo.

Viri virtutem non cœptæ res arguunt, sed pe-
ractæ res designant. *Idem, eod. lib.*

Fortuna.

Fortuna vbi primum aduersa conspicitur, ipsam ab ea decidentium mentem prosternit, atque in ser-
uitutem redigit. *Idem, de bello Vand. lib. 2.*

In rebus sese offerentibus neglecta, non æquè
postea redire solet. *Eod. lib.*

Quæcunque supra humanas sunt vires, vel his
qui spe sua nonnunquam fallatur, veniam præbêt,
& vt crimine vacent efficiunt: fortuna semper ad
seipsam trahente rerum gestarum delicta. *Idem, de
bello Goth. lib. 2.*

Fragilitas humana.

Humana fragilitas dum suspicionibus incurret,
magna plerunque agêdo occasionem rerum inter-
cipit. *Jornand. de rebus Getic.*

Fugaces.

Nondum in belli periculum venientibus nul-
la potest accidere turbatio: si autem ad manus
uentum fuerit, anxietate metûque capti in
confusionem (vt par est) consuetam faciles ce-
dendo incidunt. *Procop. de bello Persico libro
primo.*

Fugere idcirco homines solent, aciémque ac
signa deserere, vt superstites esse possint. Quòd
si mortem & hanc quidem conspicuam illatura est
fuga, profectò qui discrimen subierit longè tutior
erit, quàm qui fugam capesserit. *Idem, de bello
Goth. lib. 3.*

Futura.

GNOMOLOGIA.

Futura.

Homines multa sibi ipsis incommoda, ob futurorum ignoracionem inferunt. *Idem, de bello Pers. lib.2.*

Ex præteritis factis contemplari futura homines queunt, & in tuto eadem constituere. *Idem, de bello Goth. lib.3.*

Solent mortales dum rerum præsentium admiratione capiuntur, & plærunque simul inscitia, futura quædam prælagire, & dum molestiis opprimuntur, temere contemplando futura prædicere. *Eod. lib.*

G.

Generosi.

Generosos homines semper & vbique fortiter agere decet. *Procop. de bello Vandil. lib.2.*

Viri generosi & fortes, vel si aliqua in re factasse fallantur, vt vtcunque ad vota aliquid minus successerit, apud hostes existimant suam authoritatem imminui. *Idem, de bello Gothico lib.1.*

Gloria.

Longè præstat cum virtute pugnando perire, quàm sine certamine turpiter incolumem seruari: quum hæc, proditio potius quàm salus appellari possit. *Idem, de bello Pers. lib.2.*

Plurimum sibi laudis pariunt, non qui inferiores deuicerint, vel qui in minori apparatu animi magnitudine præstet. Qui verò suapte natura sunt timidiore, his vt audaces se præsent contulerit maxime. Nam omnes plærunque, quibus à ferro & armis res pendent, solo periculorum cõtemptu incolumes fiunt. *Idem, de bello Goth. lib.2.*

Gratitudo.

Ei qui ex necessitate gratiam fecerit succumbat necesse est, qui beneficio sit affectus. *Idem, lib.3.*

GNOMOLOGIA.

H.

Historia:

Ciulli philosophia historiam haud longè inferiorem duxerint, ni forte plus aliquid conferat. Siquidem hæc ipsa historia haud secus ac domina, nec mutabunda quidem, nec adularix, iubet plerūque & plane constituit, quibusnam sit inhærendū, quæue sint fugienda: & perinde necessitatem persuadendo immiscet, in animos se dum insinuat, virtutemque collocat, vbi primum allicibili vtitur oratione, vel exemplorum varietate, veluti cōdimentis, qua narratur, excolori: ea dicendo confirmans, in quibus homines rectiore consilio vsi, vel forte pro cuiusquam sententia, sine fortuna duce & hac aduersante falsi quandoque a recto decoroque aberrauerint. *Agath. lib. 1.*

Hostes contemnendi, qui.

Hostes qui nostræ tantum externæ inordinatio ni consili contra nos veniunt, vbi se spe frustratos esse senserint, facile pugnam derectant. Multitudo verò qua se illi tumeri putant, omnino est despicienda. *Procop. de bello Pers. lib. 1.*

Hostes non contemnendi.

Nemo hostes contemnēdos idcirco ducat, quia multitudine sint inferiores, vel quia cum deuictis sit decertandum, & in eos eundum, qui fracti iam animo sint. Multi namque falsa opinione decepti, se ipsos sapius fefellerunt, & dum importune alios parui faciunt, partas iam vires dissoluere potuerūt. Nam alias antehac res male gestæ viros solent ad egregium aliquod facinus factitandum horrari, nimirum cum fortuna ipsa vel desperantis iam rebus ad optima quæque & maxima atendum compellit. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Hypocritæ.

Qui versuti sunt & subdolis moribus, & falsam
præ

GNOMOLOGIA.

præ se ferunt benignitatem, verbisque ex arte delinientibus credulos fallunt, sunt proculdubio inutiles. *Agath. hist. lib. 6.*

I.

Ignavia.

Stultorum arbitror esse hominum à Deo petere, ut det euenire meliora, ipsis aduersus ire timen- tibus, ac in causa existentibus ut contra eueniar. *Procop. de bel. V andilico. lib. 1.*

Ignorantia.

Qui præ ignorantia semel circumuenti falluntur, si rursus in infortunium recidunt, quia minus periclitando præ uideant consueram sibi calamitatem, haudquaquam ex aduersante fortuna id fieri videbitur, sed quia se deliquisse plane ignorent. *Proc. de bello Goth. lib. 3.*

Inuidia.

In magna felicitate euenire solet inuidia. *Procop. de bello V andilico, lib. 2.*

Imperator.

Delicta corrigere, Imperatorem admodum decet, ut chaos præterea & amicos soletur, eius & dignitatis est, & prudentiæ: quo fiet, ut non solum nunc ipsi à molestiis quondam illatis & grauibus subditi vindicentur, sed statim ut liceat imperatoris beneuolentia frui, qua re nil dignius afferri potest mortalibus. *Procop. de bello Goth. lib. 3.*

Sine administris non potest fieri in bellicis rebus imperator. *Idem. ibid.*

Imperium.

Spretum imperium deficiente quotidie robore continuo fluit atque deficit. *Proc. de bello Pers. lib. 1.*

Impy.

Facile ij debellantur, apud quos nec diuina quidem, nec humana iura fat valent. *Proc. de bello Goth. lib. 3.*

GNOMOLOGIA.

Impius.

Qui amicissimo atque charissimo insidias tendit, consanguinitatis ac necessitudinis iura violando, quanquam victoriae superstes, non farum vitare, sed facinoris conscientia paenam prorogare videtur. *Idem, de bello Vandilico, libro 2.*

Improbi.

Improbi homines nec in prospera quidem, nec in aduersa fortuna suos immutare mores sat possunt: quos tamen dum aduersi aliquid patiuntur occidere solent, & ita ut dum finitimè opera indigent, cogente necessitate vel suam quidem occultent improbitatem. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Imprudentia.

Quibus de rei summa periculum imminet, stultum est alia curare. *Procop. de bello Vandilico lib. 1.*

Ea quibus praesentia pro votis procedunt, velle aliter immutare, profecto inutile duxerim. *Idem, de bello Goth. lib. 1.*

Inconstantia hominum.

Mens quae in amicos prauitatis & inconstantiae semel arguitur, diuertere ab aequitatis via assiduo solet. *Procop. de bello Goth. lib. 3.*

Infelices.

Hominiibus quibus cum male agi ceptum, necesse est aduersa semper contingere: & quae felicio ra fuere, in perniciem verti. Plerique nimirum, post adeptam voto libertatem, & post declinata pericula, vel cum eadem fortunae saepius indulgentia disperditum eunt. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Infidus.

Qui suapte natura non est infidus, haudquam cum fortuna simul comutaturus est animu.

Procop.

GNOMOLOGIA.

Procop. de bello Goth. lib. 1.

Qui instabilis est, inconstantia morbo laborat, simul ac timere incæperit, vel suimet amantissimi debitam negaturus est fidem. *Ibid.*

Ingenium humanum.

Mos est hominum, res novas alienis periculis spectare & experiri velle. *Idem, de bello Vandilico libro 1.*

Inimicitia.

Amicitia multas apta est obtegere querelas: inimicitia verò nec minima sustinet errata, sed omnia superiora scrutatur, nec præterit hostes qui auctiores ex alieno sunt facti, decertantque pro quibus maiores læsi fuere. Et quanquam in ipso periculo succumbit, prospera tamen quandoque sua recuperat, docetque victos veniam petere præteritorum. *Idem, lib. 2.*

Iniuria.

Qui iniuriam facere volentibus vires tribuerit, is causa putandus est. *Idem, de bello Pers. lib. 2.*

Quicumque finitimis iniuriam inferunt, siue id ignorantia egerint, siue obliuione, merito debent in eos se clementiores præstare, qui ab se sunt mala perpessi. nam peccandi quæ inciderit fortuito causa, maximam delicti his adimit partem, & deprecatur. Si quis verò præmeditatus iniuriam infert, huic certe nihil reliquum fiet, quo eius facta excuset: quippe quem non solum rei patratæ crimen, sed voluntatis etiam culpam ut ferat, pat erit. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Iniusti.

Deum sibi aduersum constituunt, non qui sua ferentes ad alios credunt, sed qui aliena inuadentes in belli periculum deducunt. *Idem, de bello Vand. lib. 2.*

Iniustitia.

Vim adferre, & ex alienis pasci, turpe semper ac

GNOMOLOGIA.

probrosum videtur, quod iniustum in ipso feratur.
Idem, de bel. Vandilic. lib. 1.

Delinquere, & in deliquentes inferenda supplicia intercipere, vt equidem reor, æque se habent.
Idem, de bel. Goth. lib. 3.

Insolentia.

Insolentia ipsa desuetudóque in anxietates ple-
runque & turbas inducunt. *Idem, de bel. Goth. lib. 1.*

Iusurandum.

Iusurandum inter homines supremum ac firmis-
simum fidei pignus esse videtur. *Procop. de bel. Pers.
lib. 1.*

Iudicium.

Homines ex euentu fortunæ, quæ prius consul-
ta sunt, iudicant. *Procop. de bel. Vandilic. lib. 1.*

Iuvenes.

Solent animi iuuenum ambitu potentia concitari.
Iornand. lib. de rebus Getic.

L.

Legati.

Magna quædam & inclita oratorum dignitas est,
& apud omnes mortales alioquin honorabilis. Sed
rاندی id in se muneris retinent, quo ad ipsi suæ leg-
gationis officium seruent. Nam hominem occide-
re qui legatione fungatur, tunc quidem & iure pro
humanis legibus licet, cum regem videbitur contu-
melia affecisse, vel si adulterium commiserit. *Pro-
cop. de bello Goth. lib. 1.*

Constat apud barbaros omnes id lege cautum
esse Oratores & legatos vt hi plurimum colant
& venerentur. Mihi verò (*Totila dictum*) qui virtu-
tis sibi aliquid compararūt, honorem deferre simul
& reuerentiam iam pridem studium fuit. Sed orato-
ribus delatos honores: siue illatā his ignominiam,
non personarum mansuetudine, sine verborum tu-
miditate & elegantia discerni reor, sed quum vera
quædam

GNOMOLOGIA.

quædam fatentur, vel non fanis admodum verbiq;
vtuntur. Oratori itaque illi honor deferri maximè
solet, qui veritate mox patefacta ad suos dimitti-
tur: sed is ignominia præ ceteris affici, qui vbi com-
mentitia quædam & subdola verba fecerit, ad suos
mox redeat. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Libertas.

Non ita graue est in malis senescerem vsque ad
extremum viuere, quam à malis semel liberatum
rursus in eadem recidere: quòd medio tempore bo-
na degustanti difficilis, vt par est, calamitas reuerfa
videatur. *Idem, de bello Vandil. lib. 2.*

M.

Magnanimitas.

Animi promptitudinem tandiu profuturam esse
existimo, & magna laude dignam, quandiu modera-
ta est, nec iacturæ quid adfert se possidentibus. Nā
& bona omnia cum nimia fuerint, in deteriora ver-
ti consueuere. *Procop. de bello Goth. lib. 2.*

Malevolentia.

Natura inest iniuria affectis continuo maleuo-
lencia. *Idem, de bello Vandil. lib. 1.*

Mendaces.

Illud deceptionis perspicuum sit argumentum,
quòd qui falsa persuaderi velit, maiori quodam ver-
borū ornatu & varietate indiget, vnde delinimen-
tis vtatur, & quibus desipientes pelliciat. *Agath.
hist. lib. 3.*

Miles.

Bonus miles propriè tantum virtuti confidit, i-
gnaus verò alterius. *Procop. de bello Vandil. lib. 2.*

Milites strenui.

Sat calleo maxima in bellis momenta bellantiū
voluntatem fortiri, istorumque ad pugnandum ani-
mus propensior est, quam multa ex officio geri cō-
sueuiffe. *Idem, de bel. Goth. lib. 1.*

GNOMOLOGIA.

Moderatio.

His velle qui ad pœnitentiam & sanam cupiunt redire mentē, hostiliter insultare, nec sanctū equidem duxerim, nec humanitatis officio dignū. *Idem.*

Modus.

Quod modum excedit, vbique cauendum est sapientibus: vel si id in laude fortē sit cōcessum, quatenus his tamen gloriandum, qui pro rebus olim egregiē gestis forsitan efferuntur, quoad crudelitas ipsa & confidentia ex animo propulsare prudentiā nequeant, vel se ad insolentiam prorsus euehere. Enim verō qui ad id prouecti demētix sunt, vt nec moderati quippiam audire, nec pensi queant, profectio vel ad Deum ipsum oppugnandum sunt euasuri. *Agath. hist. lib. 1.*

Mors.

Mors etsi acceleratius venerit felices semper ex præterita ac prosperiore fortuna homines reddit. *Procop. de bello Goth. lib. 3.*

Semel nato non mori quandoque minimē concessum. *Idem, de bello Pers. lib. 1.*

N.

Nobilitas.

Eos, quibus contentio est de maioribus, maiorē etiam in pugna virtutē præ se ferre decet. *Idem, de bello Vandal. lib. 2.*

Nomina rerum.

Non me præterit magnas turbas inter homines rerū nomina immutata concitare: veluti, si qui humanitatem dicere improbitatē velint. Inde rectora quæque corrumpi ac perturbari contingit. Sinistrū quippe & planē improbū est, eos qui leges ad verū acrius circumscribere profitentur, earū nominibus pro velamentis, ad impietatem & nequitiam uti, vt peccare intrepidē, & prauitatem præ se tutius ferre queant. *Idem, de bel. Goth. lib. 3.*

Obedientia.

GNOMOLOGIA.

O.

Obedientia.

Futuro iam domino non profusus gratificari, de-
mentix est. *Idem, de bel. Goth. lib. 1.*

Occasio.

Occasio reliqua omnia intra se continet. *Idem,*
lib. 1. de bello Pers.

Præstat præuenientem in tuto esse, quam bene
gerendæ rei occasione amissa turpiter ab inimicis
pati. *Idem, lib. 2.*

Rerum humanarum momēta in occasionis per-
ceptione consistunt. Nam si per ignauiam quis for-
tunam paratam neglexerit, si sua culpa ab ea de-
feratur, nequaquam illā sed seipsum accuset. *Idem,*
de bell. Vandilic. lib. 2.

Opportunitas.

Opportunitatis momenta redire omnino ne-
sciunt. *Idem, de bel. Pers. lib. 1.*

Non ei qui temporis opportunitatē neglexerit,
nec se rebus gerendis tunc statim accommodaue-
rit, in posterum licebit, quod ommissum est, reuoca-
re. *Agath. hist. lib. 4.*

P.

Pax.

Bonum esse pacem apud omnes homines in con-
fessio est, quibus paululū rationis existit: si quis au-
tem ipsam turbare sit inuentus, malorum causa sibi
ac proximis fuerit. *Idem, de bello Pers. lib. 1.*

Pacis fœdera soluere, nihil aliud esse quis di-
xerit, quam hominum cultum in ferarum vitam
commutare. Nam si dissidentes inter se nunquam
conuenirent, infinitum omnino bellum esset: quod
si finem non est habiturum, de statu hominum ac
naturæ eos, qui in illo occupantur, est decorum di-
mouere. *Idem, lib. 2.*

Pecunia.

Pecunias qui non ad necessitatem sit

GNOMOLOGIA.

consecutus, bellum (vt reor) gerere nunquam satis commode poterit. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Perfidi.

Fœdera soluunt, non qui iniuriam patientes à proximis desciscunt; sed qui fœderatos habere aliquos postulantes, deinde violât. *Idem, de bello Vandil. lib. 2.*

Pericula.

Necessaria, nec prorsus voluntaria eligentes pericula, Deus semper adiuuat. *Idem, de bello Persico lib. 1.*

In periculum non necessarium sponte se conii- cere, magna est clementia. *Ibid. lib. 2.*

Prælia.

Belli momenta, aut ducis virtute, aut fortunæ felicitate constant. *Idem, de bello Vandil. lib. 2.*

In præliis nihil quicquam aperte potest clamoribus denunciari, tum armorum præ crepitu, tum bellantium sensibus præ turba ac formidine occupatis. *Idem, de bello Goth. lib. 2.*

Princeps.

Potentissimi ac longe prudentissimi principis est, ex bello magis pacem quam ex rebus quietis tumultum nihil sibi ac proximis profuturum excitare. *Idem, de bello Pers. lib. 1.*

Proditor.

Qui proditoris vsus beneficio est, accepta quidem ex gratia, repentina quadam, vt victor, afficitur voluptate: suspicione tamen in posterum ductus veretur simul & odit, ob eius facinora, beneficium proditorem, vt qui in seipso expertus asseruet & caueat proditionis iudicia. *Idem, de bello Goth. lib. 1.*

Providentia Dei.

Humana omnia procedunt, ita vt Deo placitum est. *Idem, ibid.*

Prudentes

GNOMOLOGIA.

Prudentes.

Solent qui difficultates & infortunia quãdoque euaferint, prudentia hos longè superare qui nondum fuerunt infelices. *Idem, lib. 2.*

Prudentia.

Præsentibus vti bonis præstat quàm fugientia quærere. *Idem, de bello Pers. lib. 1.*

Securum, antequam pericula veniant, cogitare quid agendum: denique magnoperè profecerit in rebus obeundis vti temporis opportunitate. *Idem, de bel. Vandil. lib. 1.*

Pudor.

Pudor ante omnia ob oculos militum in acie stantium versari debet: hæc vna res enim omnium fortissimos reddit. *Ibid. lib. 2.*

Pugna.

Facile adsumit pugnandi necessitatem, cui fugiendi imponitur difficultas. *Tornand. libro de rebus Getic.*

R.

Res maxime.

Res maximæ non temporis breuitate, sed probæ rationis consilio ac corporis labore gubernantur, quæ quidem hominibus non admodum repente succurrunt. *Proc. de bel. Pers. lib. 1.*

Rex.

Non ex purpura seu quouis amiculo, & extrinsecus aliis quæ visuntur ornamentis, regium nomen est cuiquam tribuendum: sed ei qui æquitatè exerceat, nec decencia asperneretur, & cupiditates his solum rebus emetiatur, quæ animi stabiliunt sapientiam. *Agath. lib. 4.*

Regis boni officium, mansuetum esse omnes adfirmant. Nam cædes ac bella facere, ciuitates diripere, agros depopulari, aliis fortè conuenit hominibus, bono nequaquam. *Procop. de bell. Pers. lib. 2.*

GNOMOLOGIA.

S.

Sæuitia.

Sæuitia & æquitas nec iungi inter se possunt,
nec commisceri. *Agath. lib. 4.*

Sapientes.

Sapientum est temerarios fortunæ casus præ-
nolle, & rerum vicissitudine nihil commoueri, nec
cum his simul, quibus priuati iam sumus, vel futu-
rorum spem amittere. *Idem, lib. 3.*

Securitas.

Præstat securum esse in quiete, quam cum pe-
riculo in laboribus. *Procop. de bello Vand. lib. 1.*

Strategemata.

Eos qui æquis cum hoste viribus concurrunt,
apertè ac statim ad manus venire absurdum non
fuerit: at qui longè inferiores existunt, strategema-
tis artibusque reliquis vtilius inimicos circumue-
nire, quam in aciem manifestam eundo clarum a-
dire periculum. *Idem, de bello Pers. lib. 2.*

Stulti.

In mediis certaminibus poenitere cæptorum
consueuere, qui inconsideratiùs res ipsas aggre-
diuntur. *Idem, de bello Goth. lib. 1.*

Stultorum est, innumeris velle calamitatibus,
ob gratiam repentinæ contentionis & peruicaciæ
affici, nec vllam molestiarum solutionem denique
inuenire. *Idem, lib. 2.*

Superbi.

Paratam felicitatem spernentibus numen irasci
consuevit. *Idem, de bello Vand. lib. 2.*

T.

Taciturnitas.

Sermo in castris circumlatus, arcana conseruare
non nouit: quoniam velociter procurrens ad hostes
vsque diffunditur. *Idem, de bello Pers. lib. 2.*

Temerarij.

Temerarij

GNOMOLOGIA.

Temerarij longè faciliùs audentes vocantur, quàm cauti & prudentes. Qui eniri præter officii fit quidpiam ausus, ex aliorum beneuolèria, quibus fortè vir acer fit visus, honorem assequitur. *Idem, de bel. Goth. lib. 3.*

Timiditas.

Hæstibunda & formidolosa peritia egregium aliquid audere haudquaquã consuevit. *Idem, lib. 2.*

Timor.

Timor mentem agens attonitam non sinit uti-
liora decernere. *Idem, de bello Pers. lib. 2.*

Misericordiam haudquaquam recipit timor. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Tyrannus.

Optat tyrannus mundi generale habere serui-
tium: causas prælij non requirit, sed quicquid com-
miserit, hoc putat esse legitimum. Ambitum suum
brachio metitur, superbia licentiam satiat. Ius fas-
que contemnens, hostem se exhibet naturæ cuncto-
rum. Omnium meretur hic odium, qui in commu-
ne omnium se approbat inimicum. *Tornand. lib. de
reb. Getic.*

V.

Vicissitudo rerum.

Humana sæpe contingit à Deo mutari. *Procop.
de bello Vand. lib. 1.*

Fieri non potest ut res humanæ plerunque in
contraria aduersâque non deuoluantur, vel eodem
ut semper statu procedant. *Agath. lib. 4.*

Victoria.

Victoria omnes opes in eam partem in quam
inclinauerit, deferre est apta. *Proc. de bel. Vand. lib. 1.*

Magnam vim habet ad victoriam obseruatio iu-
stitiæ. *Idem, ibid.*

Victoria omnia damna tegit, præteritorumque
oblita malorum semper noua meditatur. *Eod. lib.*

GNOMOLOGIA.

Non in numero aut multitudine bellatorum, sed in ordine atque fortitudine belli exitus ac robur consistit. *Idem, lib. 2.*

Nil maiori esse voluptati mortalibus potest, quam hostem armis peruincere. *Idem, de bello Goth. lib. 1.*

Non armis adeo ac pietate paratur victoria. Nec enim reor bonitatis illius summæ præsidio frui prauos & nefarios viros. *Agath. lib. 3.*

Vita suavis & acerba.

Victoribus vita felix & suavis est: victis autem nihil acerbius est, quam toto tempore spem in hostium misericordia collocare. *Procop. de bel. Vandil. lib. 2.*

Vite inconstantia.

Apud mortales eodem statu permanere diu nihil potest. *Idem, de bello Goth. lib. 3.*

Vtilitas publica.

Facile omnes appetunt, quæ pro cunctorum vtilitate tentantur. *Lornand. lib. de rebus Getic.*

GNOMOLOGIAE FINIS.

Ethiop
Aëtij m
Agathia
&c. e
in im
Agathia
Alaman
gestz
Alaman
Alaricus
sus
Aleman
758
Aleman
785
Aligern
rius
Aligern
Alibie
Amalar
Amalaf
illust
Amalaf
tio pr
lenta
Ambiti
tes
Amiciti